

Čís. 5697.

Pro otázku, zda se vůle stran nesla k ujednání komisionářského obchodu podle čl. 360 a násl. obch. zák. — a zda tudíž i výtěžek stržený za dodané zboží je věcí svěřenou — je zkoumati, zda prodávající byl srozuměn nejen s výhodami podmíněnými takovým obchodem pro zabezpečení jeho pohledávky, nýbrž i — třeba jen všeobecně — s břemeny a povinnostmi, jež zákon váže na zmíněný obchod — byť i částečně jen dispositivně.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, Zm I 858/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 9. června 1936, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu první stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, dovolávající se důvodů zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 9 a) tr. ř., nelze upřítí oprávnění.

Napadený rozsudek shledává v souzeném případě skutkovou podstatu zločinu zpronevěry v tom, že obžalovaný za sebou zadržel a sobě přivlastnil výtěžek utržený za maso, které mu svědek A. B. dal do komise. V rozsudečném výroku je sice řeč o tom, že příslušné zboží bylo stěžovateli dodáno s výhradou práva vlastnického; leč z rozhodovacích důvodů jasně vyplývá, že nalézací soud má tu na mysli poměr komise, kdyžť rozsudek zjišťuje, že svědek B. obžalovanému výslovně prohlásil, že mu dá zboží do komise, a že to bylo též v odběrní knížce výslovně poznamenáno.

Proto netřeba se zabývatí právním názorem zmateční stížnosti, že s hlediska občanského práva je prý nemyslitelno, aby byla na zboží určeném k dalšímu zcizení nebo zpracování ujednána účinná výhrada vlastnictví. Jen mimochodem budiž stěžovatel odkázán na rozh. čís. 5274 Sb. n. s., kde bylo vysloveno a obšírně odůvodněno, že výhrada práva vlastnického je přípustná i při prodeji věcí k dalšímu zcizení nebo zpracování a zcizení ve formě zpracované, a že tu na místo zboží po vůli svěřitelově již před zaplacením kupní ceny dále prodaného jako předmět zpronevěry nastoupí výtěžek za zboží skutečně utržený, pokud nepřesahuje kupní cenu.

Pokud pak stížnost na různých místech doličuje, že obžalovaný tím, že ono maso zcizil, nejednal proti smlouvě, brojí proti stanovisku, jež napadený rozsudek ani nehájí, neboť rozsudek spatřuje, jak již uvedeno, zpronevěru obžalovanému za vinu kladenou v tom, že výtěžek za maso utržený až na některé nepatrné splátky za sebou zadržel a sobě přivlastnil, a nikoli v prodeji masa samotného. Že však běží o zpronevěru, naložil-li komisionář s výtěžkem za zboží strženým jinak než jeho odezdáním komitentovi, jak to napadený rozsudek zjišťuje, stížnost nebere v pochybnost.

Stížnost je konečně na omylu, pokud se domnívá, že maso jako věc spotřebitelná nemůže býti předmětem smlouvy o komisi; takový názor nemá v zákoně sebe menší opory (viz rozh. čís. 3857 Sb. n. s.). Zásadně nemění na tom nic ani okolnost, že tu jde o věc snadno zkáze podléhající.

Poukazujíc však k pochybnosti, zda by soukromý účastník byl maso neprodané a mezitím případně zkažené vzal zpět, namítá stížnost právem, a to zřejmě s hlediska zmatku čís. 9 a) § 281 tr. ř., že nalézací soud neuvažoval o tom, zda shodná vůle stran skutečně směřovala k uzavření takového obchodu, jaký mají na mysli čl. 360 a násl. obch. zák. Takových úvah bylo v souzeném případě třeba, neboť jednak je shodná vůle stran, nesoucí se ke směru právě uvedenému, nezbytným právním předpokladem pro závěr, že peníze, o něž jde, byly výtěžkem strženým za zboží skutečně do komise dané a takto statkem svěřeným, jednak není, hledíc k povaze zboží, o něž šlo, již předem vyloučeno, že tu takové shodné vůle nebylo, ačkoli bylo obrátu »komise« užito jak ústně, tak písemně. Nestačilo by, kdyby doložka o komisi směřovala podle záměru prodavačova jen k obcházení úmluvy samozřejmě neplatné, že prodavači má k zabezpečení jeho pohledávky příslušet právo, aby mohl kupujícího v případě nezaplacení nebo neúplného zaplacení kupní ceny stíhati pro zpronevěru (Altmann I., str. 489). Aby tu však byla shodná vůle stran, směřující k uzavření skutečného komisionářského obchodu se všemi důsledky, jaké by byly podle zákona a podle podstaty tohoto obchodu s ním nutně spojeny, bylo by nutno předpokládati, že prodávající (soukromý účastník B.) byl srozuměn nejen s výhodami takovým obchodem pro zabezpečení jeho pohledávky podmíněnými, nýbrž i třeba s jen všeobecně s břemeny a povinnostmi, jež zákon na zmíněný obchod — byť i částečně jen dispositivně — váže. To platí nejen o otázce, koho stihne co do zboží risiko a nebezpečí (čl. 366, 367, 369 obch. zák.), nýbrž i o samozřejmém důsledku vlastnického práva komitentova, že totiž v případě neuskutečnitelnosti příkazu je komisionář povinen vrátiti neprodané zboží komitentovi, a že s druhé strany je v takovém případě i komitent povinen, aby zboží vzal zpět (viz rozh. čís. 3063 Sb. n. s.).

Neuvažoval-li nalézací soud o zjištěné úmluvě stran s tohoto hlediska, ačkoli šlo o zboží zkáze snadno podléhající, a nezkoumal-li, zda byl skutečně uzavřen obchod komisionářský, odpovídající ustanovením čl. 360 a násl. obch. zák. aspoň potud, pokud jde o ustanovení pro podstatu takového obchodu esenciální, nelze poznati, zda se nalézací soud při rozhodování souzeného případu řídil správnými úvahami po stránce hmotněprávní.

Čís. 5698.

Jde o porušení zákona v § 8, odst. 3 zák. čís. 31/1929 Sb. z. a n., byl-li při odsouzení pro přestupek uložen náhradní trest vyšší nežli čtrnácti dnů.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, Zm I 1011/36.)